

N:o 9.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag, innefattande tillägg till förordningen om offentlighet vid underdomstolarne den 22 april 1881; gifven Stockholms slott den 30 december 1898.

Under återopande af bilagda i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kongl. Maj:t härmed, jemlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag, innefattande tillägg till förordningen om offentlighet vid underdomstolarne den 22 april 1881.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.*L. Annerstedt.*

Förslag

till

Lag,

innefattande tillägg till förordningen om offentlighet vid underdomstolarne den 22 april 1881.

Härigenom stadgas såsom tillägg till förordningen om offentlighet vid underdomstolarne den 22 april 1881:

Den, som i rättegång vid allmän underrätt eller poliskammare förer ordet, ege, när skäl dertill äro, afvisa åhörare, som, enligt hvad känt är eller antagas må, ej fyllt aderton år.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 14 oktober 1898*

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve DOUGLAS,
Statsråden: herr friherre ÅKERHJELM,
 WIKBLAD,
 friherre RAPPE,
 CHRISTERSON,
 ANERSTEDT,
 VON KRUSENSTJERNA,
 grefve WACHTMEISTER.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Annerstedt anmälde i underdånighet:

Riksdagens skrifvelse den 13 maj 1898, deri Riksdagen anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes föranstalta utredning, om och i hvilken utsträckning domstol eller domare borde tillerkännas befogenhet att förbjuda minderåriga att närvara vid domstolsförhandlingar, samt, om utredningen dertill föranledde, för Riksdagen framlägga förslag till erforderliga bestämmelser i ämnet.

Efter att hafva redogjort för skrifvelsens innehåll anförde departementschefen:

»Det lär ej kunna förnekas, att, på sätt Riksdagen yttrat, åhörandet af rättegångsförhandlingar, särskildt rörande vissa slag af brott, kan utöfva ett skadligt inflytande på utvecklade sinnen samt hos minderåriga väcka och främja brottsliga böjelser. Med hänsyn härtill hafva ock i flere främmande lagstiftningar upptagits bestämmelser, åsyftande att förhindra eller begränsa minderåriges närvaro vid rättegångsförhandlingar. Att särskilda bestämmelser äfven hos oss varda meddelade måste från nyss angifna synpunkt anses lämpligt, och upprätthållandet af

grundsatsen om offentlighet vid underdomstolarne lärer ej heller stå i vägen för en sådan lagstiftningsåtgärd.

Skall en särskild föreskrift gifvas om rätt för domstol att från förhandlingarne afvisa barn och uppväxande ungdom, synes det emellertid, till förekommande af ojämnhet i tillämpningen, vara af nöden att till ledning för domstolen en viss åldersgräns fastställes för rättigheten att bevista dylika förhandlingar. Denna gräns torde ej lämpligen kunna sättas lägre än till aderton år. Såsom inom Riksdagen blifvit framhållet, är det nemligen i främsta rummet hos personer i den på barndomen följande öfvergångsåldern, som ett skadligt inflytande af rättegångsförhandlingars afhörande kan förväntas. I Norge, der förhållandena i det hänseende, hvarom här är fråga, torde vara närmast jemförliga med förhållandena hos oss, har man ock ansett nödigt att i lagen om rättegångssättet i brottmål den 1 juli 1887 stadga, att tillträde till förhandlingarna kan vägras personer under aderton års ålder.

Enär det emellertid ej vore lämpligt, att rätten, då användning af det åsyftade stadgandet kunde ifrågakomma, inginge i någon omständlig efterforskning rörande den ene eller andre åhörarens ålder, torde stadgandet böra så affattas, att allenast de vid tillfället föreliggande omständigheter och tillgängliga upplysningar uti ifrågavarande hänseende komma i betraktande, hvarjemte lämpligast synes, att beslut om afvisande af åhörare, om hvilka nu är fråga, må efter rättens bepröfvande kunna ej blott gälla handläggningen af visst mål utan äfven erhålla en mera allmän innebörd.

I öfverensstämmelse med den uppfattning, jag nu uttalat, har jag låtit inom lagbyrån utarbета förslag till lag, innefattande tillägg till förordningen om offentlighet vid underdomstolarne den 22 april 1881.»

Departementschefen uppläste härefter omförmälda lagförslag, af den lydelse bilagan litt. G vid detta protokoll utvisar, samt hemställde i underdånighet, att högsta domstolens utlåtande öfver förslaget måtte, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet inhemtas.

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lemna bifall.

Ex protocollo:
Axel Dandenell.

Bilaga litt. G.

Förslag

till

L a g,

*innefattande tillägg till förordningen om offentlighet vid underdomstolarne
den 22 april 1881.*

Härigenom stadgas såsom tillägg till förordningen om offentlighet vid underdomstolarne den 22 april 1881:

Allmän underrätt, så ock poliskammare ege, ändå att rättegång der skall hållas offentligen, förordna, att åhörare, som, enligt hvad känt är eller antagas kan, ej fyllt aderton år, skola från rummet afvisas.

*Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kongl. Maj:ts
högsta domstol tisdagen den 25 oktober 1898.*

Tredje rummet.

Närvarande:

Justitieråden LILIENBERG,
HUSS,
AFZELIUS,
THOLLANDER,
CASSEL.

Ledamoten i lagbyrån, häradshöfdingen friherre Fleetwood föredrog i underdånighet note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 14 innevarande oktober, hvarmedelst, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmälde, högsta domstolens utlåtande inforrats öfver ett inom lagbyrån utarbetadt förslag till lag, innefattande tillägg till förordningen om offentlighet vid underdomstolarne den 22 april 1881; varande berörda förslag under litt. C bilagdt detta protokoll.

Högsta domstolen anmärkte, att, då det enligt sakens natur tillhörde rättens ordförande att öfvervaka iakttagandet af ordning och skick vid rättegången, jemväl här afsedda befogenhet syntes böra tillkomma honom utan att beslut af rätten dervid erfordrades. I händelse förslaget härutinnan underginge förändring, hvarom högsta domstolen hemstälde, förefunnes icke något praktiskt behof af ett så beskaffadt allmänt förordnande, som förslaget förutsatte, men hvilket syntes vara

föga lämpligt och kunna vid tillämpningen medföra betänkliga olägenheter. Slutligen och då här afsedda åtgärd icke borde vidtagas utan att målets beskaffenhet dertill innebure skäligen anledning, syntes antydan härom böra i förslaget upptagas.

Beträffande redaktionen anmärktes, att orden: »ändå att rättegång der skall hållas offentligen», mindre lyckligt uttryckte hvad dermed åsyftades eller att förslaget bestämmer skulle ega tillämpning i fall, der icke redan föreskrifterna i förordningen den 22 april 1881 föranledde personens uteslutande från rättegångsförhandlingen.

Ex protocollo
Aug. von Hartmansdorff.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 30 december 1898*

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve DOUGLAS,
Statsråden: herr friherre ÅKERHJELM,
 WIKBLAD,
 friherre RAPPE,
 ANNERSTEDT,
 VON KRUSENSTJERNA,
 CLAËSON,
 DYRSSEN,
Justitieråden: CARLSON,
 WESTRING.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Annerstedt anmälde i underdånighet:

Högsta domstolens genom note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 14 sistlidne oktober inhemtade utlåtande öfver det vid samma protokoll fogade förslag till lag, innefattande tillägg till förordningen om offentlighet vid underdomstolarne den 22 april 1881.

Efter att hafva redogjort för utlåtandets innehåll yttrade föredragande departementschefen:

»Med anledning af hvad högsta domstolen erinrat torde lagförslaget böra underkastas sådan jemkning, att rättens ordförande erhåller

befogenhet att, när skäl dertill äro, afvisa minderåriga åhörare. Deremot synes ifrågavarande befogenhet icke böra inskränkas till sådana fall, då förekommande måls beskaffenhet innebär skälig anledning till minderårigas afvisande. Det menliga inflytande på den uppväxande ungdomens föreställningssätt och sinnesriktning, hvilket rättegångsförhandlingars åhörande kan befaras utöfva, beror nemligen ingalunda alltid på sjelfva målets beskaffenhet, utan ofta på andra förhållanden, såsom parternas personer, arten af biomständigheterna i målet, med mera. Den ifrågasatta lagstiftningens ändamål skulle derföre lätteligen i väsentlig mån förfelas, derest man ej lemnade rättens ordförande en friare pröfningsrätt.»

Sedan föredraganden härefter uppläst det i enlighet med hvad anfördt blifvit jemkade lagförslaget, hemställde han i underdånighet, att detsamma måtte, jemlikt § 87 regeringsformen, för Riksdagen till antagande framläggas.

Med bifall till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen förordna, att till Riksdagen skulle aflåtas nådig proposition i ämnet, af den lydelse bil. litt G. vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo
Aug. von Hartmansdorff.